

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 16/2006 rd

Regeringens proposition med förslag om godkännande av Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa och till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i fördraget som hör till området för lagstiftningen

Till utrikesutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 2 juni 2006 en proposition med förslag om godkännande av Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa och till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i fördraget som hör till området för lagstiftningen (RP 67/2006 rd) till utrikesutskottet för beredning och bestämde samtidigt att social- och hälsovårdsutskottet ska lämna utlåtande i ärendet till utrikesutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- utrikesråd Ora Meres-Wuori, utrikesministeriet
- regeringsråd Pekka Järvinen, social- och hälsovårdsministeriet.

Samband med andra handlingar

Social- och hälsovårdsutskottet har den 16 mars 2006 lämnat ett utlåtande med anledning av statsrådets redogörelse om Europeiska unionens konstitutionella fördrag (ShUU 5/2006 rd).

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner det fördrag om upprättande av en konstitution för Europa som undertecknats i Rom i oktober 2004 samt lagen om sättande i kraft av fördraget. Till fördraget hänför sig 36 protokoll, två bilagor samt en slutakt och 30 förklaringar. Bilagorna och protokollen utgör en integrerad del av fördraget.

Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa är ett internationellt fördrag mellan medlemsstaterna i Europeiska unionen. Det nya enhetliga konstitutionella fördraget ersätter med

vissa undantag de nu gällande fördrag som Europeiska unionen baserar sig på. Den europeiska union som grundar sig på det nya fördraget är i juridiskt och politiskt hänseende en efterföljare till den nuvarande Europeiska unionen. Genom fördraget förenas Europeiska gemenskapen och den union som bildats genom Fördraget om Europeiska unionen till en enda, enhetlig juridisk person. De centrala målen för totalrevideringen är att förenkla och förtydliga grundfördragen, få unionen att fungera effektivare och föra den närmare medborgarna.

Totalreformen avser att modernisera unionens institutionella struktur och utveckla unionens handlingskapacitet, öppenhet och demokratiska karaktär. Genom det konstitutionella fördraget ersätts det nuvarande systemet för beslutsfattande med kvalificerad majoritet och röstviktning i rådet med ett system baserat på s.k. dubbel majoritet. Principen om tilldelade befogenheter förstärks. Den befogenhet som inte har tilldelats unionen i konstitutionen tillfaller medlemsstaterna. Unionens befogenheter preciseras och förtydligas också annars. Området för unionens befogenheter ändras genom att vissa nya politikområden tillförs och genom att de nuvarande befogenheterna vidareutvecklas.

I propositionen ingår ett förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i fördraget om upprättande av en konstitution för Europa som hör till området för lagstiftningen. Genom lagen upphävs lagen om godkännande av vissa bestämmelser i fördraget om Finlands anslutning till Europeiska unionen, de lagar som gäller sättande i kraft av Amsterdamfördraget och Nicefördraget samt den lag som gäller sättande i kraft av utvidgningsfördraget från 2003. Lagen avses träda i kraft samtidigt som Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa, vid en tidpunkt som fastställs genom förordning av republikens president.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Social- och hälsovårdsutskottet har behandlat fördraget om upprättande av en konstitution i de delar som hänför sig till utskottets behörighetsområde i samband med sitt utlåtande (ShUU 5/2006 rd) till utrikesutskottet om statsrådets redogörelse om Europeiska unionens konstitutionella fördrag. De frågor som är viktiga för social- och hälsovårdsutskottet i propositionen skiljer sig inte i sak från det som förs fram i statsrådets redogörelse.

I sitt utlåtande om redogörelsen såg utskottet positivt på att det i framtiden ska lagstiftas om den sociala tryggheten för migrerande arbetstagare med kvalificerad majoritet (artikel III—136). I och med att kravet på enhällighet slopades kompletterades artikeln med ett förfarande som tillåter att ett enskilt medlemsland i praktiken kan hindra en lagändring, om förslaget kan påverka grundläggande aspekter av landets sociala trygghetssystem negativt eller den ekonomiska jämvikten i systemet. I så fall kan frågan överlämnas till Europeiska rådet, som fattar beslut i samförstånd. Skyddsmekanismen kan spela en viss roll inte minst för vårt bosättningsbaserade system för social trygghet.

Den utvidgade rättsliga grunden också för bestämmelserna om folkhälsa är positiva ur vår

synvinkel (III—278). Finland har drivit på att det i framtiden ska gå att lagstifta med hänvisning till folkhälsan om läkemedel, medicintekniska produkter, övervakning av allvarliga gränsoverskridande hot mot människors hälsa och preventiva åtgärder mot de skadliga effekterna av tobak och alkohol för hälsan genom europeiska lagar eller europeiska ramlagar. Den utvidgade befogenheten betyder ändå inte harmonisering av lagstiftningen.

Den bärande principen i fördraget är fortfarande att det ingår i den nationella behörigheten att besluta om grundläggande aspekter av den sociala tryggheten. I detta perspektiv ställer sig utskottet fortsatt reserverat till den rätt som kommissionen tillförs genom artiklarna om socialpolitiken att ta initiativ i syfte att genom förfaranden liknande den öppna samordningsmetoden utöva unionens befogenheter genom att lägga fast riktlinjer och indikatorer, organisera utbyte av bästa metoder och utforma de delar som behövs för periodisk övervakning och utvärdering (artikel III—213). Initiativrätten omfattar också den sociala tryggheten.

Utskottet upprepar sina förbehåll mot hur väl preciseringarna i folkhälsoartikeln (artikel III—278.7) de facto kan skydda vårt skattefinansierade system för hälso- och sjukvårdstjänster för

unionens befogenhet. Enligt preciseringen ska unionen när den vidtar åtgärder respektera medlemsstaternas ansvar för att besluta om sin hälso- och sjukvårdspolitik och för att organisera och ge hälso- och sjukvård, inte bara inom området folkhälsa. I artikeln konstateras vidare att medlemsstaternas ansvarsområden inbegriper hälso- och sjukvårdsförvaltning och fördelning av de resurser som tilldelas denna. Men den nationella behörigheten har definierats snävt i artikeln; så nämner den t.ex. inte finansieringen av tjänster. Dessutom är bestämmelserna i artikeln underordnade artiklarna om fri rörlighet. Utskottet ställer sig dessutom reserverat till om ändringarna i artiklarna om den gemensamma handelspolitiken (artikel III—315) är tillräckliga för att trygga de nationella social- och hälsovårdstjänsterna. Kravet på enhällighet i artikeln har kommit till för situationer där avtal riskerar att allvarligt störa den nationella organisationen av sådana tjänster och är en skyddsklausul med ytterst hög tillämpningströskel.

Utskottet anser att det nya konstitutionella fördraget i det stora hela är klart bättre än de tidigare fördragen. Att stadgan om grundläggande

de rättigheter har tagits in i fördraget och att garantierna för socialt skydd och bekämpning av utslagning lyfts fram som horisontellt tillämpliga principer i unionens politik öppnar för att sociala frågor kan föras upp på unionens agenda på ett helt nytt sätt. Utskottet ansåg i sitt utlåtande om redogörelsen att den positiva styrkan i det konstitutionella fördraget var att den de facto bidrar till att stärka den europeiska sociala värdegrunden.

Med hänvisning till det som sagts ovan och i övrigt till sitt utlåtande om redogörelsen konstaterar utskottet att regeringens proposition med förslag om godkännande av Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa och till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i fördraget som hör till området för lagstiftningen kan accepteras.

Utlåtande

Social- och hälsovårdsutskottet föreslår

att utrikesutskottet ska beakta vad som anförts ovan.

Helsingfors den 26 september 2006

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Valto Koski /sd
medl. Sirpa Asko-Seljavaara /saml
Anneli Kiljunen /sd
Marjaana Koskinen /sd
Riikka Moilanen-Savolainen /cent
Aila Paloniemi /cent
Juha Rehula /cent

Paula Risikko /saml
Arto Seppälä /sd
Osmo Soininvaara /gröna
Raija Vahasalo /saml
Erkki Virtanen /vänst
Tuula Väättä /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Eila Mäkipää.